

Vergaderjaar 2009–2010

32 222 XIV

Wijziging van de begrotingsstaten van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (XIV) voor het jaar 2009 (wijziging samenhangende met de Najaarsnota)

Nr. 2

MEMORIE VAN TOELICHTING

A. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVOORSTEL

Wetsartikelen 1 tot en met 3

De begrotingsstaten die deel uitmaken van de Rijksbegroting, worden op grond van artikel 1, derde lid, van de Comptabiliteitswet 2001 elk afzonderlijk bij de wet vastgesteld en derhalve ook gewijzigd. Het onderhavige wetsvoorstel strekt ertoe om voor het jaar 2009 wijzigingen aan te brengen in:

1. de departementale begrotingsstaat van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.

De in de begrotingsstaten opgenomen begrotingsartikelen worden in onderdeel B van deze memorie van toelichting toegelicht (de zgn. begrotingstoelichting).

De minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,
G. Verburg

B. BEGROTINGSTOELICHTING

blz.

Het beleid

I Overzicht belangrijkste uitgaven- en ontvangstenmutaties

3

II De beleidsartikelen

7

III De niet-beleidsartikelen

18

I OVERZICHT BELANGRIJKSTE SUPPLETORE UITGAVEN-MUTATIES 2009 (NAJAARSNOTA)

In deze supplementaire begroting wordt voorgesteld de uitgavenbegroting te verhogen met € 15,7 mln. en de ontvangstenraming te verlagen met € 12,1 mln.

Deze mutaties zijn deels verwerkt in de Miljoenennota 2010 (Kamerstukken II, 2009/10, 32 123, nr. 1) en betreffen verder de nadere wijzigingen, die in de Najaarsnota 2009 zijn verwerkt.

Mutaties die reeds in de Miljoenennota 2010 zijn verwerkt, zijn uitgebreid toegelicht in de ontwerp-begroting 2010 en daarmee aan de Kamer voorgelegd. De belangrijkste mutaties, die zich voordoen ná Miljoenennota, worden hieronder toegelicht.

(bedragen x € 1 mln.)

	Art.nr.	Uitgaven 2009
Stand oorspronkelijk vastgestelde begroting 2009		2 476,6
Nota van Wijziging		- 3,2
Stand 1e supplementaire begroting 2009		2 550,9
Mutaties Miljoenennota 2010		16,5
Belangrijkste supplementaire mutaties Najaarsnota 2009:		
1. Garantstellingen borgstellingsfonds	21	12,3
2. Dienst Regelingen	21	7,9
3. Programma Beheer DR	23	23,3
4. ILG Schiphol en omgeving	24	13,0
5. Voedsel en Warenautoriteit (VWA)	25	7,5
6. Produktschap voor de tuinbouw	29	3,0
7. Apurement	29	10,2
8. Duurzame agrarische sector	21	- 23,3
9. Glastuinbouwregelingen	21	- 19,1
10. Europees Visserijfonds	21	- 5,7
11. ILG BTW-compensatie	div.	- 15,5
12. Fonds Economische Structuurversterking (FES)	div.	- 12,8
13. Storting DGF	25	- 7,0
14. Overige mutaties		5,4
Stand 2e supplementaire begroting 2009		2 566,6

Toelichting:

1. Garantstellingen borgstellingsfonds

Om de innovatieve en duurzame land- en tuinbouwsector te stimuleren heeft LNV per 1 juli 2009 «de garantstelling plus» voor duurzame investeringen verhoogd. Daarnaast is er per 1 oktober 2009 een garantieregeling voor agrarische bedrijven opengesteld. Agrarische bedrijven met continuïteitsperspectief kunnen in aanmerking komen voor deze garantstelling. De overheid stelt zich voor de helft garant voor de financiering van het werkkapitaal. Voor deze garantstellingen is het noodzakelijk in totaal € 12,3 mln. aan de interne begrotingsreserve Borgstellingsfonds toe te voegen.

2. Dienst Regelingen

De bijdrage aan Dienst Regelingen (DR) wordt verhoogd i.v.m. hogere kosten voor een aantal opdrachten, o.a. aanpassing perceelregistratie en de vervroegde uitbetaling van de Bedrijfstoelageregeling, op het domein Agroketens en Visserij (AKV).

3. Programma Beheer DR

De huidige regelgeving en wijze van uitvoering van het Programma Beheer is complex en leidt tot hogere uitvoeringskosten dan geraamd. De provincies en het ministerie van LNV bereiden een vereenvoudiging voor van de regelgeving van het nieuwe stelsel voor het Programma Beheer. Op termijn dalen door deze vereenvoudiging de administratieve lasten en uitvoeringskosten bij de Dienst Regelingen.

4. ILG Schiphol en omgeving

LNV heeft afspraken gemaakt met de provincie Noord-Holland over de realisatie van 500 ha. groen in de Haarlemmermeer in het kader van het Plan van Aanpak Schiphol en Omgeving (PASO). De realisatie hiervan is onderdeel van het zogenaamd Strategisch Groenproject Haarlemmermeer in het kader van de Randstadgroenstructuur uit het Structuurschema Groene Ruimte. Het doel van dit Strategisch Groenproject is het realiseren van natuur voor vooral grootschalige recreatie. De middelen die hiervoor beschikbaar zijn, zijn in het verleden door diverse partijen (o.a. NV Schiphol, provincie en VROM) in het Groenfonds gestort. Thans worden deze middelen overgeheveld naar de LNV-begroting.

5. Voedsel en Warenautoriteit (VWA)

Als gevolg van het uitstel van de tariefstijging VWA naar 1 juli 2009 en de gederfde inkomsten als gevolg van het roodvleesconvenant wordt de bijdrage aan de VWA verhoogd.

6. Productschap voor de tuinbouw

Het College van Beroep voor het Bedrijfsleven heeft enkele heffingsverordeningen van het Productschap voor de Tuinbouw (PT) onverbindend verklaard, omdat ze vanwege het ontbreken van de vereiste goedkeuring in strijd zijn met de Wet op de bedrijfsorganisatie (Wbo). Dit leidt tot een schadepost voor het Productschap, die bestaat uit reeds terugbetaalde heffingen en rentebetalingen. Het ministerie van LNV en het PT hebben afgesproken deze schade gezamenlijk te dekken (75% LNV en 25% PT).

7. Apurement

Door de Europese Commissie opgelegde financiële correcties samenhangend met het FIOV-programma 1994–1999 (het EU-programma gericht op structuurverbetering van de Nederlandse visserij), Gemeenschappelijk Landbouwbeleid correctie 2008 en Plattelandsgelden leiden tot betaling van zogenaamde apurementskosten aan Brussel.

8. Duurzame agrarische sector

In het aanvullend beleidsakkoord zijn ter stimulering van de economie middelen voor verduurzaming van de agrarische sector opgenomen. Van de in 2009 beschikbare € 30 mln. wordt € 23,3 mln. nog niet in 2009 uitgegeven. Deze onderuitputting in 2009 zit met name op de regelingen duurzame stallen en luchtkwaliteit veehouderij. Voor beide regelingen is veel belangstelling. Het door de EU goedgekeurde subsidieplafond 2009 van € 2,5 mln. voor de investeringsregeling duurzame stallen is volledig verplicht. In totaal is voor deze regeling voor € 14 mln. aan aanvragen ingediend. Voor de openstelling 2010 wordt een staatssteunmelding gedaan bij de Europese Commissie met als doel om in 2010 de regeling voor het resterende bedrag open te stellen.

Voor investeringen in gecombineerde luchtwassers voor de veehouderij is de subsidieregeling in 2009 opengesteld (inclusief € 5 mln. Europese cofinanciering). Er zijn 208 aanvragen goedgekeurd waarmee het totale budget 2009 is verplicht. De subsidieregeling zal in 2010 voor het resterende bedrag worden opengesteld.

9. Glastuinbouwregelingen

Bij de glastuinbouwregelingen Marktintroductie Energie-innovatie (MEI), de Investeringsregeling energiebesparing (IRE) en de Infrastructuurregeling Glastuinbouw (IRG) is sprake van vertraging in de uitfinanciering van de kasuitgaven. Dit wordt veroorzaakt doordat ondernemers voor de aanvraag van energieregelingen glastuinbouw het project in twee jaar dienen af te ronden, waarbij de praktijk is dat de aanvrager pas in het laatste jaar de aanvraag tot uitbetaling indient. Hierdoor is in 2009 een deel van het budget niet besteed, maar zal in latere jaren tot besteding leiden.

10. Europees Visserij Fonds (EVF)

De EVF-periode loopt van 2007–2013. Het EVF budget 2009 voor verduurzaming visserijsector wordt niet volledig uitgeput. De niet uitgeputte middelen blijven beschikbaar in de EVF periode.

11. ILG BTW-compensatie

In de eerste suppletore begroting/Voorjaarsnota 2009 is een correctie verwerkt op de budgetoverheveling vanuit de ILG-budgetten naar het BTW-compensatiefonds, die in 2007 heeft plaatsgevonden. Hierbij is de begroting 2009 verhoogd met € 15,5 mln. Dit bedrag voor 2009 wordt thans ingezet om problematiek (ILG-gerelateerd) op te lossen op het terrein van natuur en groen: ganzenbeheer, inrichting Nadere Uitwerking Rivierengebied (NURG), uitvoeringskosten DLG, lagere ontvangsten landinrichtingsrente, Regeling Effectgerichte maatregelen bos en natuur, bijdrage aan Milieu Effect Rapportage (MER).

12. Fonds Economische Structuurversterking (FES)

In het kader van de Nota Ruimte zijn aan de begroting 2009 vanuit het FES middelen toegekend voor de Greenports (integrale ruimtelijke glastuinbouwprojecten, met name in de zuidvleugel van de Randstad, waarmee een impuls wordt gegeven aan een duurzame, vitale en gevarieerde inrichting) en voor de verbetering van de infrastructuur van de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Deze projecten maken deel uit van het ILG. Op de toegevoegde reeksen vindt thans een horizontale kasverschuiving plaats over de jaren 2009 t/m 2012 om zodoende aan te sluiten op de bestuurs-overeenkomst ILG (in 2009 -/- € 4 mln. resp. (-/- € 7 mln.). Daarnaast is in 2009 sprake van vertraging in de uitfinanciering en uitvoering van de FES-programma's Kas als energiebron en Ketenefficiency (-/- € 1,8 mln.).

13. Storting DGF

De jaarlijkse storting vanuit LNV naar het Diergezondheidsfonds (DGF) zal dit jaar niet plaatsvinden aangezien het saldo van het DGF toereikend is.

OVERZICHT BELANGRIJKSTE SUPPLETORE ONTVANGSTEN- MUTATIES 2009 (NAJAARSNOTA)

(bedragen x € 1 000)

	Art.nr.	Ontvangsten 2009
Stand oorspronkelijk vastgestelde begroting 2009		608,0
Stand 1e suppletore begroting 2009		515,0
Mutaties Miljoenennota 2010		13,6
Belangrijkste suppletore mutaties Najaarsnota 2009:		
1. ILG Schiphol en omgeving	24	13,0
2. EU-bijdrage Blauwtong	25	- 9,1
3. Fonds Economische Structuurversterking (FES)	div.	- 12,8
4. Landbouweffingen	29	- 28,0
5. Overige mutaties		11,2
Stand 2e suppletore begroting 2009		502,9

Toelichting:

1. ILG Schiphol en omgeving

Zie de toelichting onder de uitgavenmutaties.

2. EU-declaratie Blauwtong

De bijdrage van de Europese Unie voor de Blauwtongvaccinatiecampaagne is vertraagd als gevolg van een audit door de Europese Commissie op deze declaratie.

3. Fonds Economische Structuurversterking (FES)

Zie de toelichting onder de uitgavenmutaties.

4. Landbouweffingen

De ontvangsten landbouweffing vallen naar verwachting lager uit vanwege een afname van de wereldhandel als gevolg van de economische crisis.

II DE BELEIDSARTIKELEN

Budgettaire gevolgen van beleid (bedragen x € 1 000)

	(1)	(2)	(3)	(4)=(2+3)
21 Duurzaam ondernemen	Stand oorspronkelijk vastgestelde 2009	Stand 1e suppletore begroting 2009	Mutaties 2e suppletore begroting 2009	Stand 2e suppletore begroting 2009
Verplichtingen	312 661	330 602	17 020	347 622
Uitgaven	305 660	336 561	- 39 287	297 274
Programma-uitgaven:	132 141	166 128	- 62 022	104 106
21.11 Verbeteren van ondernemerschap en ondernemersklimaat	11 995	13 210	13 474	26 684
21.12 Bevorderen van maatschappelijk geaccepteerde productievoorwaarden en dierenwelzijn	14 858	33 703	- 17 720	15 983
21.13 Bevorderen van duurzame productiemethoden en bedrijfssystemen w.o. biologische landbouw	87 695	102 637	- 50 260	52 377
21.14 Bevorderen duurzame vangst en kweek van vis en schelpdieren	17 593	16 578	- 7 516	9 062
Apparaatsuitgaven	173 519	170 433	22 735	193 168
21.21 Apparaat	18 798	19 501	3 345	22 846
21.22 Baten-lastendiensten	154 721	150 932	19 390	170 322
Ontvangsten	13 104	18 928	14 668	33 596

Toelichting op de programma-uitgaven en verplichtingen

OD 21.11 Verbeteren van ondernemerschap en ondernemersklimaat

- Om de innovatieve en duurzame land- en tuinbouwsector te stimuleren heeft LNV per 1 juli 2009 «de garantstelling plus» voor duurzame investeringen verhoogd. Daarnaast is er een garantieregeling voor agrarische bedrijven opengesteld. Agrarische bedrijven met continuïteitsperspectief kunnen in aanmerking komen voor deze garantstelling. De overheid stelt zich voor de helft garant voor de financiering van werkkapitaal. Om de verhoging van deze twee garantieregelingen mogelijk te maken is het noodzakelijk in totaal € 12,3 mln. toe te voegen aan de interne begrotingsreserve Borgstellingsfonds. Dit vergt een verhoging van het budget op OD 21.11 met € 9,9 mln. Daarnaast hangt de verhoging van het budget op OD 21.11 samen met de financiering van de regeling sneeuwdrukschade. Als onderdeel van de Regeling LNV-subsidies is in 2009 een tegemoetkoming in de schade verstrekt aan de boomkwekerijsector als gevolg van sneeuwdruk in 2005. Het betreft een totaal subsidiebedrag van € 3,5 mln.

OD 21.12 Bevorderen van maatschappelijk geaccepteerde productievoorwaarden en dierenwelzijn

- In het aanvullend beleidsakkoord zijn ter stimulering van de economie middelen voor verduurzaming van de agrarische sector opgenomen. Bij de 1e suppletore begroting zijn deze middelen toegevoegd aan de begroting van LNV. Van de in 2009 extra beschikbare € 13,5 mln. op OD 21.12 voor de investeringsregeling duurzame stallen en het Small Business Innovation Research (SBIR) programma wordt € 12,6 mln. nog niet in 2009 uitgegeven maar in 2010. Het grootste gedeelte van de verplichtingen (€ 6,9 mln.) wordt wel aangegaan. Naast deze vertraging in de financiering op kasbasis, zijn er vanuit OD 21.12 middelen (€ 5,6 mln.) overgeboekt naar artikel 26 voor de uitvoering van diverse projecten door de Dienst Landbouwkundig Onderzoek (DLO) op het gebied van gewasbescherming, bemesting (o.a. telen met

toekomst) en dierenwelzijn (o.a. herontwerp duurzame stal- en houderijsystemen).

OD 21.13 Bevorderen van duurzame productiemethoden en bedrijfs-systemen w.o. biologische landbouw

- De verlaging op OD 21.13 wordt voor het grootste gedeelte veroorzaakt door de vertraging in de uitfinanciering van de middelen die zijn toegevoegd bij de 1e suppletore begroting in het kader van het aanvullend beleidsakkoord. Van de in 2009 extra beschikbare € 15,5 mln. op OD 21.13 voor de investeringsregeling luchtwassers en biobased economy, wordt € 10,7 mln. niet in 2009, maar in 2010 uitgegeven. De verplichtingen worden wel in 2009 geheel aangegaan. Daarnaast is er bij de glastuinbouwregelingen marktintroductie Energie-innovatie (MEI), de Investeringsregeling energiebesparing (IRE) en de Infrastructuurregeling Glastuinbouw (IRG) sprake van onderuitputting, waarbij een deel wordt doorgeschoven naar latere jaren. Deze verplichtingen worden wel in 2009 aangegaan. Deze onderuitputting wordt veroorzaakt doordat ondernemers voor de aanvraag van energieregelingen glastuinbouw het project in twee jaar dienen af te ronden, waarbij de praktijk is dat de aanvrager pas in het laatste jaar de aanvraag tot uitbetaling indient. Een andere oorzaak voor deze verlaging is de vertraging bij het FES programma «Luchtkwaliteit». Deze vertraging is opgetreden doordat er voor het openstellen van deze regeling een toets op Staatssteun moest worden voorgelegd in Brussel. Er wordt € 5,5 mln. doorgeschoven naar 2010.

OD 21.14 Bevorderen duurzame vangst en kweek van vis en schelpdieren

- De EVF-periode loopt van 2007–2013. Het EVF budget 2009 voor verduurzaming visserijsector op OD 21.14 wordt niet volledig uitgeput (€ 5,7 mln.). De niet uitgeputte middelen blijven beschikbaar in de EVF periode. Daarnaast is er vanuit OD 21.14 € 1 mln. overgeboekt naar artikel 26 voor de uitvoering het project «Kenniskringen Visserij». Kenniskringen zijn (studie)groepen van vissers die zelf uitdagingen, vragen of problemen hebben geformuleerd en die samen met onderzoeksinstituten en andere organisaties naar oplossingen willen zoeken. Deze groepen kunnen onder begeleiding van LEI en IMARES rekenen op ondersteuning.

Toelichting op de apparaatsuitgaven

OD21.22 Baten-lastendiensten

- De bijdrage aan Dienst Regelingen (DR) wordt verhoogd i.v.m. hogere kosten voor een aantal opdrachten, o.a. aanpassing perceelregistratiesysteem en de vervroegde uitbetaling van de Bedrijfstoelageregeling, op het domein Agroketens en Visserij (AKV) (€ 7,9 mln.).
- Voor het beheer van CLIENT (Controle Landbouwgoederen Import en Export naar een Nieuwe Toekomst) wordt € 2,5 mln. toegevoegd aan de bijdrage van de Voedsel en Warenautoriteit (VWA).
- Er wordt een bijdrage van € 1 mln. aan de Plantenziektenkundige Dienst toegekend om de achterstand in validatie (laboratoria van keuringsdiensten) weg te werken. Eind 2011 is dit afgerond. Daarnaast is als gevolg van afronding van Plantkeur (officiële overdracht van de fytosanitaire inspecties en de kwaliteitscontrole groenten en fruit naar de keuringsdiensten) sprake van een tijdelijke uitbreiding van de capaciteit van de afdeling uitvoering.
- Een bijdrage vanuit de ICT gelden van de 1e tranche Bekker € 3,1 mln. voor digitale dienstverlening (o.a. Client, Inspectie export dierlijke mest, ketenintegratie CITES en digitale dienstverlening visserij).

- Het toekennen van de loonbijstelling 2009, ad. € 4,2 mln.

Toelichting op de ontvangsten

De verhoging van de ontvangsten hangt samen met de onttrekkingen uit de interne begrotingsreserves voor landbouw en visserij. Er wordt € 10 mln. ingezet ter dekking van de specifieke uitvoeringsproblematiek LNV. Dit is toegelicht in de begroting 2010.

Daarnaast wordt er € 3,5 mln. onttrokken voor de regeling sneeuwdruckschade (zie toelichting OD 21.11).

Tot slot wordt er € 1,5 mln. onttrokken voor het standaardiseren van de arbeidsvoorwaarden voor het personeel van de LNV-Rederij bij de vorming van de Rijksrederij.

**Budgettaire gevolgen van beleid
(bedragen x € 1 000)**

	(1)	(2)	(3)	(4)=(2+3)
22 Agrarische ruimte	Stand oorspronkelijk vastgestelde 2009	Stand 1e suppletore begroting 2009	Mutaties 2e suppletore begroting 2009	Stand 2e suppletore begroting 2009
Verplichtingen	29 195	21 576	3 449	25 025
Uitgaven	70 336	80 217	- 551	79 666
Programma-uitgaven	59 400	69 384	- 900	68 484
22.11 Ruimte voor grondgebonden landbouw	22 816	23 545	- 700	22 845
22.12 Ruimte voor niet grondgebonden landbouw	36 584	45 839	- 200	45 639
Apparaatsuitgaven	10 936	10 833	349	11 182
22.21 apparaat	0	0	0	0
22.22 baten-lastendiensten	10 936	10 833	349	11 182
Ontvangsten	68 782	68 788	- 5 200	63 588

Toelichting op de verplichtingen

OD22.12 Ruimte voor niet grondgebonden landbouw

- De verhoging van het verplichtingenbudget hangt samen met middelen die vanuit het aanvullend beleidsakkoord zijn toegevoegd voor het opruimen van verspreid liggend glas. Deze middelen zijn geheel toegevoegd aan de bestuursovereenkomst ILG.

Toelichting op de ontvangsten

De ontvangstenraming wordt verlaagd met € 5,2 mln. Dit hangt voor € 1,2 mln. samen met lagere ontvangsten landinrichtingsrente als gevolg van o.a. rechterlijke uitspraken. Daarnaast zijn er vanuit het Fonds Economische Structuurversterking (FES), in het kader van de Nota Ruimte aan de begroting 2009, middelen toegekend voor de Greenports. Dit betreft integrale ruimtelijke glastuinbouwprojecten, met name in de zuidvleugel van de Randstad, waarmee een impuls wordt gegeven aan een duurzame, vitale en gevarieerde inrichting. Deze projecten maken deel uit van het ILG. Op de toegevoegde reeksen vindt thans een horizontale kas- en ontvangstenverschuiving van +/- € 4 mln. plaats over de jaren 2009 t/m 2012 om zodoende aan te sluiten op de bestuursovereenkomst ILG in 2009.

**Budgettaire gevolgen van beleid
(bedragen x € 1 000)**

	(1)	(2)	(3)	(4)=(2+3)
23 Natuur	Stand oorspronkelijk vastgestelde 2009	Stand 1e suppletore begroting 2009	Mutaties 2e suppletore begroting 2009	Stand 2e suppletore begroting 2009
Verplichtingen	286 124	302 837	73 947	376 784
Uitgaven	533 080	450 693	111 113	561 806
Programma-uitgaven:	457 255	375 364	77 544	452 908
– waarvan juridisch verplicht				
23.11 Verwerven Ecologische Hoofdstructuur	84 523	86 342	– 31 018	55 324
23.12 Inrichten Ecologische Hoofdstructuur	131 830	35 501	99 647	135 148
23.13 Beheren Ecologische Hoofdstructuur	168 997	180 611	528	181 139
23.14 Beheer van de natuur buiten de EHS en beschermen van de internationale biodiversiteit	71 905	72 910	8 387	81 297
Apparaatsuitgaven	75 825	75 329	33 569	108 898
23.21 Apparaat	6 955	7 903	– 147	7 756
23.22 Baten-lastendiensten	68 870	67 426	33 716	101 142
Ontvangsten	26 848	26 848	3 166	30 014

Toelichting op de verplichtingen

De verhoging van het verplichtingenbudget ad € 73,9 mln. houdt verband met het volgende:

- Voor de uitvoering van het programma biodiversiteit zijn afspraken gemaakt met SenterNovem. De opdrachtverlening voor de ondersteuning van het Beleidsprogramma Biodiversiteit 2009/2012 gaat naar SenterNovem. Hiervoor wordt het verplichtingenbudget met € 5,4 mln. verhoogd.
- De middelen voor de inrichting van het Oostvaarderswold zijn bij begroting 2009 als kas=verplichtingen toegevoegd aan de LNV-begroting. De verplichtingen worden echter in zijn geheel in 2009 aangegaan. Op grond hiervan wordt het verplichtingenbudget met € 28,8 mln. verhoogd en in 2012 en 2013 met hetzelfde bedrag verlaagd.
- De verhoging van OD 23.14 (€ 8,4 mln.) en de apparaatsuitgaven (€ 33,6 mln.) heeft zowel betrekking op de verplichtingen als op de uitgaven (zie toelichting hieronder).

Toelichting op de programma-uitgaven

Kasschuif ILG

Bij Voorjaarsnota is een kasschuif verwerkt op het ILG-budget van – € 100 mln. in 2009, – € 100 mln. in 2010 en + € 200 mln. in 2011. Deze kasschuif, waartoe het Kabinet heeft besloten in het aanvullend beleidsakkoord, was voorlopig verwerkt op OD 23.12 Inrichten EHS. Op grond van de definitieve verdeling van de kasschuif, waarbij 1/3 van de kasschuif wordt verwerkt op OD 23.11 Verwerven EHS en 2/3 wordt verwerkt op OD24.13 Groen en de stad wordt thans OD23.11 Verwerven EHS verlaagd met € 28,5 mln. en OD23.12 verhoogd met € 99,3 mln.

BTW-compensatie

Bij Voorjaarsnota 2009 is een correctie verwerkt op de budgetoverheveling vanuit de ILG-budgetten naar het BTW-compensatiefonds die in 2007 heeft plaatsgevonden. Hierbij is de begroting voor 2009 in totaal met € 15,5 mln. verhoogd. Het bedrag voor 2009 wordt ingezet om problematiek op te lossen op het terrein van natuur en groen, ILG-gerelateerd:

restant ganzenbeheer, inrichting Nadere Uitwerking Rivierengebied (NURG), uitvoeringskosten DLG, lagere lagere landinrichtingsrente, Regeling Effectgerichte maatregelen Bos en natuur, bijdrage aan Milieu Effect Rapportage (MER).

De betreffende OD's zijn met de volgende bedragen verlaagd:

23.11 – € 1,8 mln.

23.12 – € 3,7 mln.

23.13 – € 3,9 mln.

23.14 – € 0,5 mln.

Op de OD's van dit artikel vinden verder de volgende uitgavenmutaties plaats:

OD23.12 Verwerven Ecologische Hoofdstructuur

Als bijdrage van het ministerie van VROM voor de verbetering van de milieukwaliteit EHS wordt het budget verhoogd met € 3,2 mln.

OD23.13 Beheren Ecologische Hoofdstructuur

Tegenover de verlaging met € 3,9 mln. in verband met de genoemde BTW-correctie wordt deze OD verhoogd met € 4,4 mln. Deze verhoging houdt onder meer verband met het volgende:

- In verband met de stijgende kosten voor schade veroorzaakt door grotere aantallen overwinterende ganzen wordt het budget van de SAN-regeling ganzenbeheer met € 6 mln. verhoogd.
- Het budget wordt verlaagd met € 1,2 mln. omdat de uit te voeren projecten inzake de weidevogelbeheersregeling vertraging hebben opgelopen.

OD23.14 Beheer van de natuur buiten de EHS en beschermen van de internationale biodiversiteit

De verhoging met € 8,4 mln. houdt verband met het volgende:

- De bijdrage aan het Faunafonds wordt verhoogd met € 7 mln. aangezien er meer beroep wordt gedaan op het Faunafonds vanwege schade door meer overwinterende ganzen.
- Ten behoeve van uitgaven voor het opstellen en definitief maken van de ontwerpaanwijzingsbesluiten voor Natura 2000-gebieden en het organiseren van inspraak, beroepszaken en communicatie met betrekking tot deze gebieden en het opstellen van de beheerplannen en organisatie voor de inspraak hierop wordt deze OD verhoogd met € 5,4 mln.
- De Dienst Landelijk Gebied verzorgt voor LNV het opstellen van beheerplannen in de 40 Natura 2000 gebieden waarin LNV het voortouw heeft. Dit zijn gebieden die in beheer zijn bij Staatsbosbeheer. Hierdoor wordt een deel van het Natura-2000 budget overgeheveld naar het onderdeel bijdrage baten-lastendiensten. Op grond hiervan wordt deze OD met € 2,8 mln. verlaagd.
- Vanuit de begroting van LNV worden jaarlijks middelen overgeheveld naar de begroting van VROM voor de uitvoering van de Milieu Effect Rapportage (MER). Dit betekent een verlaging met € 2,2 mln.
- In de begroting 2008 zijn twee amendementen verwerkt ten behoeve van extra budget voor o.m. leefgebiedenbenadering. De uitgaven lopen echter door naar 2009 zodat extra budget benodigd is. Op grond hiervan wordt het budget opwaarts bijgesteld met € 1,5 mln.

Toelichting op de apparaatsuitgaven

De verhoging met € 33,7 mln. op de bijdrage aan de baten-lastendiensten houdt verband met het volgende:

- In 2009 is sprake van hogere uitvoeringskosten Programma Beheer ad € 23,3 mln. waartoe de bijdrage aan Dienst Regelingen wordt

verhoogd. De provincies en LNV bereiden een vereenvoudiging voor van de regelgeving van het nieuwe stelsel Beheer. Door deze vereenvoudiging moeten zowel de administratieve lasten als uitvoeringskosten bij de Dienst Regelingen op termijn gaan dalen. Streven is om deze vereenvoudiging door te voeren vanaf 1 januari 2010. Het traject van vereenvoudiging zal een aantal jaren in beslag nemen waarna de uitgaven zullen dalen.

- Als gevolg van de tariefstijging bij de Dienst Landelijk Gebied wordt LNV aangeslagen voor een hogere bijdrage op grond van de met de provincies overeengekomen DLG-uren. Dit betekent een verhoging met € 3 mln.
- De bijdrage aan de Dienst Landelijk Gebied en Dienst Regelingen wordt in totaal verhoogd met € 4,7 mln. voor uitvoeringskosten inzake Natura-2000 gebieden. Het betreft hier het opstellen van beheerplannen en het verwerken, analyseren en categoriseren van binnenkomende zienswijzen op ontwerp-aanwijzingsbesluiten.
- De loonbijstelling van € 2,1 mln. is aan het bijdrageartikel toegevoegd alsmede een bijstelling voor ICT-kosten van € 0,5 mln.

Toelichting op de ontvangsten:

De hogere ontvangsten hangen samen met een bijdrage van het Ministerie van VROM van € 3,2 mln. middels rechtstreekse betaling aan de verbetering van de milieukwaliteit van de EHS.

Budgettaire gevolgen van beleid (bedragen x € 1 000)

	(1)	(2)	(3)	(4)=(2+3)
24 Landschap en recreatie	Stand oorspronkelijk vastgestelde 2009	Stand 1e suppletore begroting 2009	Mutaties 2e suppletore begroting 2009	Stand 2e suppletore begroting 2009
Verplichtingen	84 351	85 912	60 023	145 935
Uitgaven	186 483	188 369	- 62 140	126 229
Programma-uitgaven	148 899	151 032	- 66 029	85 003
- waarvan juridisch verplicht				
24.11 Nationale Landschappen	24 671	25 242	- 3 257	21 985
24.12 Landschap Algemeen	5 677	5 561	778	6 339
24.13 Recreatie om de Stad	79 503	41 434	- 58 611	20 184
24.14 Recreatie algemeen	39 048	41 434	- 4 939	36 495
Apparaatsuitgaven	37 584	37 337	3 889	41 226
24.21 Overige apparaat	4 576	4 638	1 320	5 958
24.22 baten- lastendiensten	33 008	32 699	2 569	35 268
Ontvangsten	28 559	28 559	13 050	41 909

Toelichting op de verplichtingen

De verhoging van het verplichtingenbudget hangt samen met het volgende:

- Vanuit het Fonds Economische Structuurversterking worden middelen aan de begroting van LNV toegevoegd voor het project Nieuwe Hollandse Waterlinie. Dit project maakt deel uit van het ILG. Hiertoe is het verplichtingenbudget met € 34,9 mln. verhoogd.
- LNV heeft op afspraken gemaakt met provincie Noord-Holland over de realisatie van 500 ha groen in de Haarlemmermeer in het kader van PASO (Plan van Aanpak Schiphol en Omgeving). De middelen die hiervoor beschikbaar zijn, zijn in het verleden door diverse partijen (o.a. NV Schiphol, provincie en VROM) in het Groenfonds gestort.

Thans worden deze middelen overgeheveld naar de LNV-begroting. Hierbij vindt € 25,9 mln. verplichtingenverhoging plaats.

Toelichting op de programma-uitgaven

De lagere programmauitgaven houden grotendeels verband met de definitieve verdeling van de kasschuif ILG. Op grond hiervan wordt OD24.13 met € 70,8 mln. verlaagd. Zie ook de toelichting bij artikel 23.

BTW-compensatie

Bij Voorjaarsnota 2009 is een correctie verwerkt op de budgetoverheveling vanuit de ILG-budgetten naar het BTW-compensatiefonds die in 2007 heeft plaatsgevonden. Hierbij is de begroting voor 2009 in totaal met € 15,5 mln. verhoogd. Het bedrag voor 2009 wordt ingezet om problematiek op te lossen op het terrein van natuur en groen (ILG-gerelateerd). De betreffende OD's zijn met de volgende bedragen verlaagd:

24.11 – € 0,6 mln.

24.13 – € 2,3 mln.

24.14 – € 0,4 mln.

Op de OD's van dit artikel vinden verder de volgende uitgavenmutaties plaats:

OD24.11 Nationale landschappen

- Op deze OD zijn middelen beschikbaar voor de subsidieregeling «Belvédère». Deze regeling heeft als doel de teloorgang van het cultuurhistorische erfgoed te stoppen. De regeling wordt uitgevoerd door het Bureau Hollandse Waterlinie, onderdeel van DLG. Op grond hiervan wordt de onderhavige OD verlaagd met € 1,3 mln. ten gunste van de bijdrage aan DLG.
- Voorts wordt het budget voor verwerving bos- en landschap verlaagd met € 1,5 mln.

OD24.13 Groen en de stad

- LNV heeft op grond van de actuele bestuursovereenkomst ILG 2009 afspraken gemaakt met provincie Noord-Holland over de realisatie van 500 ha groen in de Haarlemmermeer in het kader van PASO (Plan van Aanpak Schiphol en Omgeving). De middelen die hiervoor beschikbaar zijn, zijn in het verleden door diverse partijen (o.a. NV Schiphol, provincie en VROM) in het Groenfonds gestort. Thans worden deze middelen overgeheveld naar de LNV-begroting. Hierbij worden zowel de uitgaven als de ontvangsten met € 13 mln. verhoogd.
- In 2008 zijn de CA-middelen ten behoeve van Groene Partners ad. € 1,8 mln. niet besteed als gevolg van vertraging in de planvorming. Deze gelden zijn bestemd voor de aanleg van groen in de krachtwijken en zijn toegezegd aan de betreffende steden. Op grond hiervan vindt thans budgetverhoging plaats met € 1,8 mln.

OD24.14 Recreatie algemeen

- In het aanvullend beleidsakkoord zijn ter stimulering van de economie middelen voor verduurzaming van de agrarische sector opgenomen. Bij de 1e suppletore begroting zijn deze middelen toegevoegd aan de begroting van LNV. Dit OD is met € 5 mln. verhoogd voor de opruiming van verspreid liggende glastuinbouw in Midden-Delfland. Gezien de aard van de uitgaven wordt dit budget verplaatst naar artikel 22 Agrarische Ruimte. Dit leidt tot een verlaging van dit OD met € 5 mln.

Toelichting op de apparaatsuitgaven

- De verhoging met € 1,3 mln. op overig apparaat houdt verband met de uitgaven voor het gebruik van topografische en kadastrale gegevens in het kader van wettelijke basisregisters. Deze worden verantwoord op artikel 24. Vanwege het gebruik van deze gegevens voor de diverse beleidsdoelen wordt € 1,3 mln overgeboekt vanuit de overige beleidsartikelen naar dit artikel.
- De verhoging van € 2,6 mln. op de bijdrage aan de baten-lastendiensten houdt voornamelijk verband met de overheveling van het budget voor de subsidieregeling «Belvédère» naar het bijdrageonderdeel van DLG van € 1,3 mln. (zie ook OD24.11) en de loonbijstelling 2009 van € 1,1 mln.

Toelichting op de ontvangsten

De verhoging van de ontvangstenraming houdt met name verband met projecten die worden gefinancierd vanuit het Fonds Economische Structuurversterking (FES) zoals het project Nieuwe Hollandse Waterlinie en het PASO-project (Plan van Aanpak Schiphol en Omgeving) (zie toelichting OD24.13).

**Budgettaire gevolgen van beleid
(bedragen x € 1 000)**

	(1)	(2)	(3)	(4)=(2+3)
	Stand oorspronkelijk vastgestelde 2009	Stand 1e suppletore begroting 2009	Mutaties 2e suppletore begroting 2009	Stand 2e suppletore begroting 2009
25 Voedselkwaliteit en Diergezondheid				
Verplichtingen	101 419	104 370	- 2 453	101 917
Uitgaven	102 637	103 060	- 1 755	101 305
Programma-uitgaven	48 257	47 320	- 14 731	32 589
waarvan juridisch verplicht				
25.11 Bevorderen van kwalitatief hoogwaardig voedselaanbod en consumptiepatroon	27 226	25 973	- 2 803	23 170
25.12 Handhaven diergezondheidsniveau	21 031	21 347	- 11 928	9 419
Apparaatsuitgaven	54 380	55 740	12 976	68 716
U25.21 Overige Apparaat	6 325	6 325	- 100	6 225
U25.22 baten-lastendiensten	48 055	49 415	13 076	62 491
Ontvangsten	10 347	12 291	- 8 916	3 375

Toelichting op de programma-uitgaven

OD25.11 Bevorderen van kwalitatief hoogwaardig voedselaanbod en consumptiepatroon

De verlaging op deze OD van € 2,8 mln. houdt verband met het volgende.

- Van de geraamde budgetten voor voedselveiligheid en risicomanagement wordt in 2009 € 1,3 mln. niet gerealiseerd. Dit bedrag was bestemd voor de jaarlijkse storting in het Diergezondheidsfonds. Deze storting zal dit jaar niet plaatsvinden aangezien het saldo in het DGF toereikend is.
- Van het geraamde bedrag voor destructieuitgaven komt naar verwachting € 0,6 mln. niet tot betaling.
- De uitgaven in het kader van CBRN-weerstandsverhoging (Chemisch, Biologisch, Radiologisch en Nucleair) hebben in 2009 vertraging opgelopen. Op grond hiervan wordt de onderhavige OD verlaagd met € 0,5 mln.

- Tot slot wordt € 0,4 mln. overgeheveld naar artikel 26 voor onderzoeksprojecten op het gebied van voedselveiligheid.

OD25.12 Handhaven diergezondheidsniveau

De verlaging op deze OD van € 11,9 mln. houdt met name verband met het volgende.

- De uitgaven worden verlaagd met € 5,7 mln. als gevolg van het feit dat er dit jaar geen storing in het Diergezondheidsfonds plaats vindt (zie ook OD 25.11). Voorts wordt ca. € 3 mln. van het uitgavenbudget voor crisisorganisatie en management in 2010 gerealiseerd.
- Ten behoeve van extra controles van passagiers en passagiersbagage, die de douane uitvoert met het oog op het voorkomen van de insleep van dierziekten in de Europese Unie vindt een budgetoverheveling plaats naar de begroting van Financiën (Douane) van € 2 mln.
- De uitgaven voor bestrijding van de AI in Indonesië en de daarmee samenhangende ontvangsten van het Ministerie van Buitenlandse Zaken vallen dit jaar lager uit. Zowel de uitgaven als ontvangsten zullen in 2010 worden gerealiseerd. Als gevolg hiervan vindt een verlaging plaats van € 0,8 mln.

Toelichting op de apparaatsuitgaven

De verhoging van de bijdrage aan de baten-lastendiensten van € 13,1 mln. houdt voornamelijk verband met het volgende:

- Als gevolg van het uitstel van de tariefstijging VWA naar 1 juli 2009 en de gedeelde inkomsten als gevolg van het roodvleesconvenant wordt de bijdrage aan de VWA verhoogd met € 7,5 mln.
- De VWA, AID en PD werken aan de voorbereiding van de fusie tot de nieuwe VWA. Teneinde dit veranderproces te faciliteren is voor 2009 extra budget benodigd van € 2 mln. voor het Programmabureau Fusie.
- De bijdrage aan de VWA wordt vanuit de ICT gelden van de 1e tranche Bekker verhoogd met € 1,3 mln. voor digitale dienstverlening (I&R schapen en geiten)
- De loonbijstelling 2009 van € 1,5 mln. is toegevoegd aan de bijdragen aan Dienst Regelingen en de VWA.

Toelichting op de ontvangsten

- De verlaging van de ontvangsten van € 8,9 mln. houdt verband met het niet dit jaar ontvangen van de EU-bijdrage in de kosten van de Blue-Tongue vaccinatiecampagne. De EU heeft namelijk aangekondigd een audit op deze declaratie uit te voeren. Dit leidt tot vertraging waarbij het bedrag pas in 2010 zal worden ontvangen. De ontvangstenraming wordt als gevolg hiervan verlaagd met € 9,1 mln.
- De uitgaven en de daarmee samenhangende ontvangsten van het Ministerie van Buitenlandse Zaken voor bestrijding van de AI in Indonesië vallen dit jaar lager uit. Op grond hiervan wordt de ontvangstenraming verlaagd met € 0,8 mln.
- Van het ministerie van VWS wordt een bedrag van € 0,9 mln. ontvangen als bijdrage in de uitgaven van de Q-koorts.

**Budgettaire gevolgen van beleid
(bedragen x € 1 000)**

	(1)	(2)	(3)	(4)=(2+3)
26 Kennis en Innovatie	Stand oorspronkelijk vastgestelde 2009	Stand 1e suppletore begroting 2009	Mutaties 2e suppletore begroting 2009	Stand 2e suppletore begroting 2009
Verplichtingen	962 405	967 197	32 582	999 779
Uitgaven	977 197	984 442	34 046	1 018 488
Programma-uitgaven	963 889	971 670	32 982	1 004 652
– waarvan juridisch verplicht				
26.15 Kennisontwikkeling en Innovatie	172 970	179 522	7 342	186 864
26.16 Waarborgen en vernieuwen onderzoek en onderwijs	790 919	792 148	25 640	817 788
Apparaatsuitgaven	13 308	12 772	1 064	13 836
26.21 Overige apparaat	12 625	12 089	46	12 135
26.22 baten- lastendiensten	683	683	1 018	1 701
Ontvangsten	23 894	27 708	2 488	30 196

Toelichting op de verplichtingen en programma-uitgaven:

De verhoging van het verplichtingen- en uitgavenbudget houdt verband met:

- Toekenning van loon- en prijsbijstelling ad € 36,6 mln.
- Voor de uitvoering van diverse projecten door Dienst Landbouwkundig Onderzoek (DLO), o.a. op het gebied van monitoring van stroomgebieden, mestpilots, integrale herontwikkeling duurzame stallen/houderijsystemen en versnellingsprogramma semigesloten kassen worden er middelen overgeboekt vanuit met name artikel 21 Duurzaam Ondernemen. (€ 10,9 mln.) Daarnaast wordt € 1,3 mln. toegevoegd aan het DLO-budget ter uitvoering van de wettelijke onderzoekstaken op het domein van de visserij.

Tegenover deze verhogingen is ter dekking van de uitvoeringsproblematiek LNV en de invulling van het LNV-aandeel in de voorjaarsnotataakstelling een blokkade opgelegd op alle programma-uitgaven van LNV. Voor kennis en innovatie bedraagt deze blokkade € 13,2 mln.

In het kader van de kabinetsdoelstelling «Duurzame economische ontwikkeling, armoedebestrijding» is door LNV samen met de Minister voor Ontwikkelingssamenwerking, in afstemming met andere departementen waaronder EZ en VROM, de notitie «Landbouwontwikkeling, rurale bedrijvigheid en voedselzekerheid» (Tweede Kamer 2007–2008, 31 250, nr. 14) opgesteld. Ter uitvoering van deze beleidsvoornemens wordt € 2,1 mln. overgeboekt naar artikel 29 Algemeen.

Tot slot worden naar het ministerie van OCW middelen overgeboekt vanwege een LNV-bijdrage aan de vernieuwingsimpuls NWO (gericht op vernieuwing van het onderzoek) (€ 1,3 mln.).

Toelichting op de ontvangsten:

De verhoging van de ontvangsten heeft met name betrekking op een bijdrage van de Europese Commissie voor de datacollectie van visserijgegevens.

**Budgettaire gevolgen van beleid
(bedragen x € 1 000)**

	(1)	(2)	(3)	(4)=(2+3)
27 Reconstructie	Stand oorspronkelijk vastgestelde 2009	Stand 1e suppletore begroting 2009	Mutaties 2e suppletore begroting 2009	Stand 2e suppletore begroting 2009
Verplichtingen	28 478	14 675	88 611	103 286
Uitgaven	71 825	78 922	- 2 257	76 665
Programma-uitgaven	52 601	59 904	- 2 870	57 034
- waarvan juridisch verplicht				
27.11 Reconstructie zandgebieden	52 073	46 459	- 2 870	43 589
27.12 Bodem en water	528	13 445		13 445
Apparaatsuitgaven	19 224	19 018	613	19 631
27.21 Overige apparaat	0	0		
27.22 baten- lastendiensten	19 224	19 018	613	19 631
Ontvangsten	548	13 448		13 448

Toelichting op de verplichtingen

De verhoging van het verplichtingenbudget wordt met name veroorzaakt doordat:

- bij begroting 2010 vanuit het Fonds Economische Structuurversterking (FES) middelen zijn toegevoegd voor 2010 t/m 2014 voor maatregelen om bodemdaling tegen te gaan en het watersysteem robuuster te maken in de Westelijke Veenweiden. De middelen maken deel uit van het ILG. Conform de ILG-systematiek worden de verplichtingen voor 2010 t/m 2013 in 2009 aangegaan. Op grond hiervan wordt het verplichtingenbudget voor 2009 met € 83,9 mln. verhoogd en met eenzelfde bedrag in latere jaren verlaagd.
- bij begrotingsbehandeling 2009 drie amendementen zijn verwerkt op OD 27.11 ten laste van het ILG. Hiertoe is zowel het verplichtingen- als het kasbudget verlaagd met € 7 mln. Het betreft hier amendement van der Ham (Kmst. 31 700 XIV, nr. 63), amendement Jacobi en Atsma (Kmst. 31 700 XIV, nr. 116) en amendement Jabobi en Cramer (Kmst. 31 700 XIV, nr. 59). Er is echter in 2009 geen verplichtingenruimte meer beschikbaar, omdat in het kader van ILG de verplichtingen richting provincies in zijn geheel in 2007 zijn aangegaan. Derhalve vindt thans een technische verplichtingenverhoging plaats van € 7 mln.

Toelichting op de programma-uitgaven

OD 27.11 Reconstructie zandgebieden

- De verlaging op OD 27.11 houdt voor € 1,3 mln. verband met het feit dat een deel van het bedrag dat was gereserveerd om aan provincies terug te betalen op eerder door provincies voorgefinancierde uitgaven voor reconstructieprojecten pas in 2010 tot betaling komt.
- Voorts vindt een verlaging plaats met € 1,4 mln. Dit bedrag wordt ingezet om problematiek op te lossen op het terrein van natuur en groen (ILG-gerelateerd). Zie «BTW-compensatie» bij de artikelen 23 en 24.

III DE NIET-BELEIDSARTIKELEN

Budgettaire gevolgen van beleid (bedragen x € 1 000)

	(1)	(2)	(3)	(4)=(2+3)
28 Nominaal en onvoorzien	Stand oorspronkelijk vastgestelde begroting 2009	Stand 1e suppletore begroting 2009	Mutaties 2e suppletore begroting 2009	Stand 2e suppletore begroting 2009
Verplichtingen	- 5 089	69 082	- 69 082	0
Uitgaven	- 5 089	69 082	- 69 082	0
28.11 Prijsbijstelling	0	18 402	- 18 402	0
28.12 Loonbijstelling	0	55 757	- 55 757	0
28.13 Onvoorzien	- 5 089	- 5 077	5 077	0
Ontvangsten				

Toelichting op de verplichtingen en programma-uitgaven:

OD 28.11 Prijsbijstelling/ OD 28.12 Loonbijstelling

Met deze mutaties is de loon- en prijsbijstellingstranche 2009 toegeedeeld over de relevante artikelen van de LNV-begroting.

OD 28.13 Onvoorzien

Bij begroting 2009 en Voorjaarsnota 2009 zijn in afwachting van definitieve invulling verwerkt:

- de dekking van het 3e en 4e nitraatactieprogramma (€ 2,5 mln.).
- de LNV-bijdrage van € 1,6 mln. aan het ministerie van VROM ten behoeve van de geo-basisregistraties Rijk.
- het restant van de bij Nota van Wijziging ingeboekte subsidietaakstelling (€ 0,958 mln.)

Bij begroting 2010 is de dekking van de uitvoeringsproblematiek LNV, waaronder deze problematiek, meerjarig verwerkt. Hiermee wordt het budget op OD 28.13 op nul gesteld.

In de begroting 2010 is de invulling van de dekking van de uitvoeringsproblematiek LNV uitvoerig toegelicht.

Budgettaire gevolgen van beleid (bedragen x € 1 000)

	(1)	(2)	(3)	(4)=(2+3)
29 Algemeen	Stand oorspronkelijk vastgestelde 2009	Stand 1e suppletore begroting 2009	Mutaties 2e suppletore begroting 2009	Stand 2e suppletore begroting 2009
Verplichtingen	231 193	259 580	45 562	305 142
Uitgaven	231 189	259 576	45 562	305 138
Programma-uitgaven	39 416	43 262	19 968	63 230
29.11 Internationale contributies	8 347	8 403	2 093	10 496
29.12 Uitvoering van EU-maatregelen	31 069	31 069	13 995	45 064
29.13 Verzameluitkering		3 790	3 880	7 670
Apparaatsuitgaven	191 773	216 314	25 594	241 908
29.21 Overige Apparaat	182 191	199 322	12 615	211 937
29.22 Baten-lastendiensten	9 582	16 992	12 979	29 971
Ontvangsten	435 966	318 424	- 31 700	286 724

Toelichting op de verplichtingen en programma-uitgaven:

De verhoging van het verplichtingen- en uitgavenbudget wordt met name veroorzaakt door:

OD 29.11 Internationale contributies

Vanuit beleidsartikel 26 Kennis en Innovatie wordt in het kader van de kabinetsdoelstelling «Duurzame economische ontwikkeling, armoedebestrijding» door LNV samen met de Minister voor Ontwikkelingssamenwerking, in afstemming met andere departementen waaronder EZ en VROM, de notitie «Landbouwontwikkeling, rurale bedrijvigheid en voedselzekerheid» (Tweede Kamer 2007–2008, 31 250, nr. 14) opgesteld. Ter uitvoering van deze beleidsvoornemens wordt € 2,1 mln. overgeboekt naar artikel 29 Algemeen.

OD 29.12 Uitvoering van EU-maatregelen

De verhoging van dit artikelonderdeel is met name het gevolg van door de Europese Commissie opgelegde financiële correcties samenhangend met:

- FIOV 1994–1999 (het EU programma gericht op structuurverbetering van de Nederlandse visserij).
- GLB correctie 2008 en Plattelands gelden.

OD 29.13 Verzameluitkering

Het ministerie van VROM heeft € 3,9 mln. overgeboekt naar LNV voor de verzameluitkering «Groene Partners». Deze regeling beoogt de aanleg van groen in de krachtwijken.

Toelichting op de apparaatsuitgaven:

OD 29.21 Overige Apparaat/29.22 Baten-lastendiensten

De verhoging van dit artikelonderdeel hangt voor € 12,9 mln. samen met het centraliseren van de personele administratie bij P-Direkt. Daartoe worden door LNV omstelkosten gemaakt. Deze hangen voornamelijk samen met systeem- en procesaanpassingen alsmede opleidingen. Daarnaast zijn extra middelen nodig vanwege veranderkosten samenhangende met de krimpogave en het invoeren van een nieuw Rijkslogo bij LNV. Voor € 17,7 mln. wordt de loon- en prijsbijstellingstranche 2009 toegevoerd aan deze begrotingsonderdelen.

Met de toedeling van de eerste tranche Bekker-gelden ten behoeve van ICT-gelden aan de relevante begrotingsartikelen wordt OD 29.21 verlaagd met € 5,5 mln.

Toelichting op de ontvangsten:

Naar verwachting vallen de ontvangsten landbouwheffingen lager uit door een afname van de wereldhandel als gevolg van de huidige economische crisis.